300 Fyzický popis

Pole je opakovatelné.

Tato oblast obsahuje informace o fyzických vlastnostech popisovaného zdroje, tj. údaje o jeho rozsahu, rozměru, vybavení ilustracemi, přílohami a/nebo doprovodným materiálem.

Údaje se přebírají z celého popisovaného provedení a zapisují se v českém jazyce. Čísla se nikdy neuvádí v hranatých závorkách a slova se nezkracují.

Povinným údajem v minimálním záznamu je rozsah.

Rozsah udává **počet a typ jednotek a/nebo podjednotek** tvořících zdroj. Jednotka rozsahu je fyzická nebo logická složka zdroje, například svazek, digitální soubor (= online zdroj) atd. Podjednotka rozsahu je fyzické nebo logické členění jednotky, například stránka svazku, záznam v digitálním souboru atd.

Pro **elektronicky publikované** textové monografie se v rozsahu používá výraz 1 online zdroj. Pokud zdroj obsahuje soubor, jejichž formát je paralelou tištěného protějšku (např. PDF), specifikuje se v kulaté závorce rozsah (tj. počet podjednotek) podle pravidel pro textové zdroje. Pro digitalizované zdroje a preprinty údaj o rozsahu odpovídá fyzickému popisu tištěných zdrojů.

V **rozsahu** pro textový zdroj se udává počet stránek, listů, sloupců nebo počet svazků. Vždy se uvádí poslední číslovaná stránka/list/sloupec. Nečíslované stránky nepodstatné povahy (reklama, prázdné stránky) či na konci zdroje se nedopočítávají.

Při zápisu se používá označení uváděné v publikaci – arabské, římské nebo písmenné označení. Pouze slovní označení stránek se převádí na arabské číslice.

V češtině je možné používat gramatickou podobu stran i strany (203 stran x 203 strany), doporučujeme používat jednotně podobu stran (203 stran, 124 stran). U průběžného číslování používáme výraz strana (Strana 233-415).

Stránky/listy označené písmeny se zapisují ve formě: A-K stran, a-d listů.

Uvádí se všechny číslované i nečíslované sekvence. Je-li stránkování příliš **komplikované či nepravidelné**, zapíše se celkový počet stran spolu s výrazem v různém stránkování; nebo se zapíše hlavní číslovaná sekvence a dopočítaný počet dalších stránek s výrazem různě číslovaných stran nebo nečíslovaných stran. Poslední možností je 1 svazek (různé stránkování).

Je-li popisovaný zdroj složen z **více svazků** s průběžným číslováním, zapisuje se počet svazků a celkový počet stránek následuje v kulaté závorce. Má-li každý svazek vlastní stránkování, uvádí se v

kulaté závorce počet stránek každého svazku. **Nejsou-li stránky číslovány**, spočítáme je a zapíšeme počet spolu s výrazem nečíslovaných stran; nebo počet stran odhadneme a zapíšeme spolu s výrazem přibližně. Nejméně vhodnou variantou zápisu u nečíslovaných stran je: 1 svazek (nestránkováno). Při počítání stran u běžných nestránkovaných knih doporučujeme začínat první potištěnou stránkou a končit poslední potištěnou stránkou (nepočítaje tiráž nebo stránky s reklamou). U většiny leporel a některých ilustrovaných knih pro nejmenší děti to tedy znamená, že obvykle počítáme všechny stránky bez výjimky, tj. včetně obálky, protože text začíná již na obálce.

Pokud je obsah tištěn po obou stranách, uvádí se rozsah ve stránkách; je-li tištěn jen po jedné straně, uvádí se rozsah v listech.

Pokud se **číslování v rámci sekvence mění** (např. z římských číslic na arabské), nezapisuje se první část sekvence (číslováno: i-xxiii, 24-205; zapíšeme: 205 stran).

Pokud je **číslování chybné** a zavádějící, zapíše se obojí spolu s výrazem to je.

Popisujeme-li podle **neúplného (defektního) exempláře** a nelze zjistit úplný rozsah provedení, zapíšeme rozsah podle poslední číslované stránky popisovaného exempláře a doplníme výrazem neúplné v kulaté závorce: xli, 219 stran (neúplné). Případně lze zapsat podrobnější poznámku.

Složený list určený ke čtení po stránkách se popíše jako 1 složený list, počet stránek je pak uveden v kulaté závorce.

Do rozsahu zdroje se započítávají i **obrazové přílohy**, které jsou pevnou součástí zdroje a mají vlastní číslování nebo nejsou číslovány vůbec. Jejich rozsah se uvádí za počtem stránek.

Pokud popisujeme **neukončený zdroj**, zapíšeme jen slovní označení jednotky bez čísla; po ukončení vydávání doplníme počet vydaných jednotek (svazků atd.). U aktualizací vydávaných na volných listech se uvádí počet svazků s výrazem (na volných listech).

Další fyzické údaje uvádí bližší vybavení zdroje, obvykle **ilustrace**. Nepatří sem ilustrované titulní stránky a menší ilustrace.

Tabulky obsahující slova nebo čísla nejsou ilustrace, ale součást textu.

Fotografie přetištěné ve zdroji se považují za součást ilustrací, neuvádějí se tedy samostatně. Nikdy nezapisujeme „1 ilustrace“, „1 portrét“ atd.

Pro zápis ilustrovaného obsahu se používá výraz ilustrace. Vedle tohoto označení lze použít i následující další označení obsahu (zapisujeme v pořadí podle zapsaných kódů v 008): erby, faksimile, formuláře, fotografie*, genealogické tabulky, grafy, iluminace, mapy, noty, plány, portréty, schémata, vzorky. Součástí údaje je i informace o tom, zda jsou ilustrace barevné: barevné ilustrace nebo ilustrace (některé barevné) nebo ilustrace (převážně barevné). *Výraz fotografie používáme pro originální fotografie, nikoli pro jejich běžné reprodukce v knize.

Rozměr uvádí obvykle výšku popisovaného provedení, a to v celých centimetrech zaokrouhlených nahoru. Je-li výška menší než 10 cm, uvádí se rozměr přesně v milimetrech. Je-li šířka svazku menší než polovina výšky nebo větší než výška, uvádí se výška x šířka v centimetrech. U **jednolistového tisku** (není určen ke čtení po stránkách) se uvádí výška x šířka; je-li určen ke složení, následuje jeho rozměr po složení s výrazem složeno na. U **elektronicky** publikovaných textových monografií se

rozměr neuvádí, u digitálních kopií tištěných zdrojů se uvádí, pokud je zjistitelný, např. z metadat či jiných zdrojů. **Doprovodný materiál** je jakýkoli materiál vydaný a určený ke společnému používání s popisovaným zdrojem, např. mapa, disketa, brožura, hrací karty. Uvádí se jejich počet a název.

Indikátory

Indikátory nejsou definovány. Pozice jsou prázdné.

Podpole

$a Rozsah (O)

$b Další fyzické údaje (NO)

$c Rozměr (O)

$e Doprovodný materiál (NO)

$3 Bližší určení dokumentu (NO)

Příklady

Příklad 1

300	**$a**86 stran, 16 nečíslovaných listů obrazových příloh :**$b**ilustrace ;**$c**21 cm

Příklad 2

300	**$a**250 stran, xxi stran obrazových příloh :**$b**ilustrace ;**$c**21 cm

Příklad 3

300	**$a**2 svazky (viii, 388; ix, 362 stran) ;$c20 cm

Příklad 4

300	**$a**3 svazky (1288 stran) ;$c25 cm

Příklad 5

300	**$a**vii, 63 stran :**$b**ilustrace, portréty ;**$c**14 cm +**$e**1 CD audio + 1 DVD video

Příklad 6

300	**$a**xlii, 103, 112 stran :**$b**barevné portréty ;**$c**21 cm

Příklad 7

300	**$a**Přibližně 600 stran :**$b**ilustrace (některé barevné) ;**$c**15 x 25 cm +**$e**errata (1 list ; 11 x 15 cm)

Příklad 8

300	**$a**450 stran v různém stránkování :**$b**mapy, plány ;**$c**30 cm +**$e**1 vzorník barev (25 stran ; 21 cm)

Příklad 9

300	**$a**223 nečíslovaných stran :**$b**faksimile ;**$c**28 cm

Příklad 10

300	**$a**126 stran ;**$c**90 mm

Příklad 11

300	**$a**67 stran, 38 listů, 64 nečíslovaných stran :**$b**barevné ilustrace, portréty ;**$c**23 cm

Příklad 12

300	**$a**101 stran, 87 různě číslovaných stran :**$b**ilustrace, mapy ;**$c**25 cm

Příklad 13

300	**$a**228, to je, 282 stran ;**$c**20 cm

[chyba tisku – přehozené číslice]

Příklad 14

300	**$a**169, to je, 171 stran ;**$c**20 cm

[chyba tisku – za stránkou 170 následuje chybně očíslovaná poslední stránka: 169]

Příklad 15

300	**$a**55 listů, to je, 110 stran ;**$c**20 cm

[číslovány listy, ale text tištěn po obou stranách]

Příklad 16

300	**$a**Strana 255-631 ;**$c**18 cm

Příklad 17

300	**$a**108 stran, A-P listů obrazových příloh :**$b**ilustrace ;**$c**15 cm

Příklad 18

300	**$a**a-x stran, 3 nečíslované listy obrazových příloh :**$b**portréty ;**$c**19 cm

Příklad 19

300	**$a**232 stran, 16 listů obrazových příloh (některé složené) :**$b**ilustrace (převážně barevné) ;**$c**25 x 30 cm

Příklad 20

300	**$a** svazků ;**$c**21 cm

[u neúplného díla se předřazují 3 mezery]

Příklad 21

300	**$a**1 složený list (4 strany) ;**$c**15 cm

Příklad 22

300	**$a**3 složené listy (12 nečíslovaných stran) ;**$c**20 cm

Příklad 23

300	**$a**1 složený list (16 nečíslovaných stran) ;**$c**14 cm

Příklad 24

300	**$a**1 list ;**$c**75 x 36 cm složeno na 25 x 18 cm

[poznámka: ve všech 4 případech bude v poli 020 v podpoli $q výraz list: $q(list)]

Příklad 25

300	**$a**1 svazek (na volných listech) ;**$c**30 cm +**$e**1 licence + 1 CD-ROM

Příklad 26

300	**$a**1 online zdroj (přibližně 600 stran) :**$b**ilustrace (některé barevné)

Příklad 27

300	**$a**1 online zdroj

[na jednom záznamu popisujeme několik formátů (pdf + mobi + epub), nemají stejný rozsah, proto ho nezapisujeme]

Příklad 28

300	**$a**1 online zdroj (67 stran, 38 listů, 64 nečíslovaných stran) :**$b**barevné ilustrace, portréty

[existuje jen formát pdf a má jasně dané strany, zapíšeme rozsah]

Příklad 29

300	**$a**125 stran :**$b**barevné ilustrace, mapy, plány ;**$c**20 cm +$e1 mapa (39 x 54 cm složeno na 18 x 10 cm)
336	**$a**text**$b**txt**$2**rdacontent
336	**$a**kartografický obraz**$b**cri$**2r**dacontent
337	**$a**bez média**$b**n**$2**rdamedia
338	**$a**svazek**$**bnc**$2**rdacarrier
338	**$a**list**$b**nb**$2**rdacarrier

[údaje fyzického popisu u vícesložkových zdrojů se musí odrazit i v polích 336-338]

From:
https://prirucka.osvobozena-knihovna.cz/ - **Metodické příručky pro knihovny**

Permanent link:
https://prirucka.osvobozena-knihovna.cz/katalogizace/monografie/300

Last update: **2026/05/20 14:46**